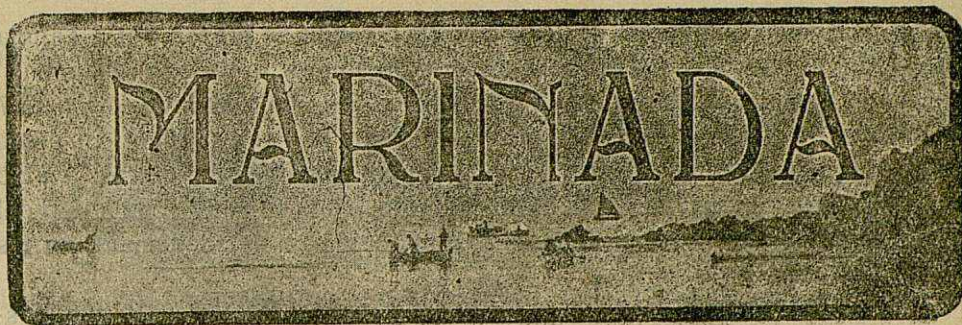

Llibres de Baptisme de la parròquia de Santa Maria del Mar

L'afany d'estudi dels cognoms palamosins ens ha impulsat a llegir aqueixos llibres de Baptisme; mes, bon punt començada la tasca hem vist que alhora podriem consignar notes demogràfiques, característiques de l'antiga vida i curiositats dignes de menció. Tot serà material de contribució per a la història de la nostra vila. I el plaer que en llegir coses i noms de l'antiga vida palamosina sentirà el lector compatrici aquí resident i més el compatrici allunyat de la nostra badia, l'hem sentit intensament en la tasca llarga de llegir els llibres amunt citats, tot i ésser tasca monòtona.

Els llibres existents a la Parròquia que són els que hem tingut a mans, mercès a la gentilesa del senyor Rector, Mn. Tomàs Aumallé, comencen l'any 1562; els anteriors figuren en l'Arxiu Mudicipal. Era l'època més trista que ha passat la nostra vila: 19 anys feia que Barbarroja amb la host terrible assaltà, cremà, saquejà i dalmà la nostra població, així com també Roses i Cadaqués; turcs i alarbs tallaren la testa del Crist venerat, malmenaren retaules i s'emportaren totes les campanes. No era pas una legió de corsaris, sinó un navili de 22 galeres i 3 fustes. Els palamosins que oposaren resistèn-

cia a la invasió hagueren de caure morts o rendir-se presos, tot i l'ajuda que varen prestar els palafrugellencs. Els presoners, entre els quals hi figurava el notari, estigueren uns deu mesos exilats, puix la invasió fou el 7 d'Octubre de 1543 i ells no tornaren fins a l'istiu de l'any següent. El poble va quedar sense veu de bronze, sense el senyal apacible de l'oració. I això s'observa prest en els llibres de baptisme perquè des de l'any 1562 a la fi del segle, se celebrà el bateig de moltes campanes, com detalladament en els llibres consta.

En el 1539, segons creença de l'il·lustre palamosí En Narcís Pagès, passà per Palamós l'immortal escriptor en Cervantes de pas per a Itàlia, on guerregjà a Lepant. El Palamós que l'autor del Quijote veié, serà el que presentarem a nostres llegidors, com a fruit de nostre treball.

En el mateix any de 1569 va fundar-se aquí el convent d'Agustins; d'aquesta congregació en servem el record d'un palamosí il·lustre, el P. Llitrà famós i notable com a predicador. L'Ajuntament hauria de retre admiració a tal figura rellevant de nostre poble. L'edificació del Convent en aquella època trista en que hagué de reconstruir-se el nostre poble, havia d'animar els pobres habitants, lliures, per la ruïna soferta, de pagar delmes i contribucions.

El llenguatge usat pels clergues en el registre de naixença era, naturalment, el català. Fins al segle XIX, no arribà la hegemonia del castellà. Figura una nota signada pel Rector Mossèn Felix Matheu, que diu:

«En las resoluciones del Sínodo celebrado en 16 de Abril de 1828, N.º 6, se dispuso que las partidas de bautismo se extendiesen en idioma castellano, por ser el idioma del Gobierno.»

I així les partides firmades pel referit senyor Rector, part són en català, part en castellà. En el primer llibre de l'any 1563 no hi ha proemi; en el segon, que és de 1587 a 1641 n'hi ha firmat pel venerable senyor Rector, Mossèn Felix Vinyals i Solinera de Mollet procedent del Mas Vinyals de Flassà. Al peu s'hi llegeix la següent nota: «Lo llibre dels bateixs acabat per mi i comensat per M.º Bernat Ballia se trobarà al calaix sota lo sacrari. Lo altre llibre més vell està en la Casa de la vila en poder dels Jurats. Ja importa poch.»

Des del 1642, els llibres porten al davant un índex curosament fet i escrit que facilita la busca en gran manera. Hi ha en el de l'any citat el següent escrit:

«Al 27 de Gener 1678 prengué possessió de l'Església de Palamós lo Rvnd Feliu Peccingut natural de la vila de Cassà de la Selva per permuta entre lo Rnd. Antoni Alou y el dit Peccingut. Escrit per Memòria.»

A la fi d'alguns llibres hi ha la senyal de fe del venerable Rector que els ha escrits.

En el llibre de l'any 1769 figura la *consuetudo* de la cerimònia:

«Lo Padrí té l'obligació d'estrenar los dos ciris o atxas. Es costum de posar-hi almenys 3 diners. La Padrina és obligada a posar en lo ofertori vuit sous de ardots. (Consuetudo ita semper observata.)

Los que acompanyan als Padrins posan en lo ofertori un diner, xavo, quarto o lo quels apar *pues* asso pendeix de sa voluntat.

Lo Rector deu bestraurer los dos ciris, los que després pren o retira, o desa a son favor com a cosa sua.

Los Obrers Majors costegan i bastrahuen a expensas de la Obra tot lo demés que sia necessari per a administrar lo Baptisme.»

A terme d'aqueix llibre no hi ha el signe de fe, sinó la següent nota:

«Nulla deficit in hoc libro Partita.»

(Continuarà)

Encís

Si son tos ulls dos astres que m'ennarten,
quina culpa tinc jo
si sustreure'm no puc al poder màgic
de sa atracció.

Ulls negres, ulls de foc, ulls que m'encisen...
per què no has de tenir-me compassió
si són els teus esguards mortals sagetes.
que es claven en mon cor!

Si son tos llavis flor de pètals rojos,
quina culpa tinc jo
si encenen mos desitjos de xuclar-hi
llur nèctar dolç.

Llavis ardents de bells somriures pròdigs...
per què han de ser la meva obsessió
si em fas migrà en mes ansies de ventura
rialles i petons!

Si és ta veu melodiosa cantilena,
quina culpa tinc jo
si absort, embadalit, resto en sentir-la
frissant de goig.

Veu sonora, harmoniosa i argentina

que fa vibrar les fibres del meu cor...
 si em fas guarar més oir el mot que ansio,
 som condemnat a mort.

Si tots els dons t'ha concedit Natura,
 no en tinc la culpa jo
 si som de la seva obra més perfecta
 l'admirador.

Culpa la formosura i gentilesa;
 culpa aquest bé-de-Déu de perfeccions,
 i no a mí, que tinc el cor sensible
 i estic malalt d'amor

JOAN B. CAMÓS

L'Esbart (1866-67)

Capítol de l'obra «Del meu fadrinatge», de l'insigne Mestre en Gai Saber, Mossen Jaume Collell, que és una exquisidesa literària de valor intrinsec i de valor històric.

I. — La nostra Colla.

No era sols el Círcol el punt de reunió de la jovenalla intel·lectual de aquell temps. A la antiga *casa de les figures* de la Plaça de D. Miquel, ca'n Puigsech, hi vivian ab son bondadós pare els quatre germans Masferrer. El major Joseph, cursava el Seminari; el segon, Francesch era aprofitat y excéntrich alumne de la Facultat de Filosofia y Lletres; el tercer, Ramón, seguia'ls cursos de Medicina ab gran lluhiment, y el quart, Francisco, en els anys de que vaig fent memoria era un capoll d'estudiant de Dret, per esser després un advocat de forta envergadura. Ells al Círcol hi venian poch, en Francesc que tenia coses rares no s'hi acostava may. Se bastavan ells sols por constituhir una especie de Ateneu doméstich, ahont acudíam tots quasi diàriament en temps de vacances. Alló era una Acadèmia singular. Tot menjant els germans Masferrer sengles ilesques de pa torrat, que n'eràn folls, se disputava de tot ab calor y colps de puny a la taula. Tant en Joseph com en Francesch eran filosofhs de raça, y'l segon, a la classe den Xavier Llorens y Barba de la Universitat de Barcelona era considerat pels condeixebles y pel

meteix professor, com l'alumne que mes a fons penetrava en l'intrínquil de la filosofia escocesa que en Llorens sabia empeltar ab la tradició filosòfica nostrada. Tant ell com l'hereu Masferrer qui fou mes tart capellà, armavan tals discussions, un día sobre filosofia, un altre sobre política, y sovint criticant les obres de bella literatura, que llur pare, ab son bon sentit de pagès de la Plana, solia dir en los moments de mes encesa disputa: jnoys me fa por que arribaréu a saber massa! El mes equilibrat era'l Ramón qui ha deixat bon nom entre'ls botànichs de Catalunya, y anà a morir jove, estant de metje militar a Zamboanga (Filipines). El petit, a mes de la seva acció política que no es del cas en eixes Memories comentar, escrigué bons versos catalans, y en los Jochs Florals del any 1888 li fou premiat un docte y documentat estudi sobre'l Regionalisme, anticipantse als escrits den Prat de la Riba y de altres militants del Catalanisme. Pera mi, el mes sabi y a la vegada el mes interessant com a tipo psicològich, era el Francesch, de qui podria contar, si m'hi posàs, anécdotes gracioses. Tant com el metje militar era pulcre en son tracte y en sa persona, era en Francesch deixat i sodre tot, desordenat. Bastará dir que essent professor en l'Institut de Oviedo, escrigué una obra de Filosofia, enviant a Vich l'original escrit en sobres de cartes, troços de paper qualsevol que trobava a ma en un café hont passava hores després de la classe. De poeta n'era de natura, pero no tenia paciència per llimar una composició que li sortia espontànea ab tot l'agre del terror. Morí essent catedràtich del Institut de Leyda. Jo me l'estimava molt, perque eram del meteix any nascuts, y en cert modo germans de llet, perquè la seva bona mare, la senyora Eugenia, afectuosa àmica de la meua, me havia qualque volta donat alguns xarrupets de sos pits.

S'hi passava bé l'estona a ca'n Puigsech, y, com les mosques a la mel, hi acudíam tots els de la nostra colla. Dels mes assíduos eran els dos germans d'Espona (Antón y Joaquim) que anavan fent ab bones notes sa carrera, preludiant tant l'un com l'altre, l'honorífich setial a que la naixensa y son talent devían enlayrarlos. No hi feya falta en les bullicioses sentades en Joseph Serra y Campdelacreu, qui aleshores estava en lo període crítich d'un enamorament platònic que'l feu ser, com ell deya, aplicant-se una dita del gran poeta italià, *la favola del mondo*; trobanthi pler en que a les barberies se fes conversa de sos amors, dels quals ne feu una crida solemne ab una eròtica poesia, *Mi bello ideal*, que se publicà en *El Porvenir* y fou molt comentada y en certs indrets mal rebuda, sobretot perquè l'advocat Valls en una *contra-crida* hi feu una alusió escandalosa. Bona sort tingué l'estimat amic de que, esvahida la marfuga romàntica, tota la plenitut de son amor y podríam dir, tot son esser, lo consagrà al enaltiment y gloria de la ciutat de Vich, indentificantse tan intimament sa vida amb la vida de sa patria nadiua, que mes tart, assentat en mitx dels munts dels volums, pergamins y lligalls

de documents del *Arxiu Municipal*, semblava talment en Serra y Campdela-creu una plástica representació de l'ànima ciutadana.

Puix he citat al advocat Valls, he de recordar que en l'any 1866 els procuradors de Sant Miquel encarregaren la *Crida* de les festes a n'en Cinto Verdaguer qui duia ben gerts y flayrosos los llores dels Jochs Florals. Apartantse de la costum seguida tradicionalment en les *Crides*, de compondre un seguit de décimes o una relació arromançada, en Cinto hi posá una bellíssima introducció, saludant a la Ciutat de Vich, que comença amb el vers,

En mitx d'una Plana de cingles reclosa...

No hi faltá la *contra-crida* del advocat que aprofitava totes les ocasions per desfogar la seva bilis volteriana, y la maliciosa composició manuscrita corria pels casinos y's ficava dintre les cases, fent riure als uns y plorar als altres, perque la seva Musa, com una mosca vironera, se complavia en posar sa baba sobre coses e institucions sagrades. Tothom li menava por a n'en Valls per la seva mordacitat; mes aquell any trobá qui li reblá'l clau, y fou el jove estudiant de Teologia redactor del *Eco de la Montaña*, qui li engegá la següent andanada:

«Qué contraste entre esta composición sabrosa y meliflua (els versos «den Verdaguer) y la que por desgracia tampoco ha faltado este año, del hijo espúreo que desgarrá en cada una de nuestras solemnidades las entrañas «de su madre patria, derramando con hiel, impiedad y soez palabrería el luto en las familias, la infamia en las personas más elevadas, el atroz sarcasmo en lo santo, y la befa en lo más respetable de la sociedad humana; haciéndolo todo bajo el velo del misterioso anónimo..... Nosotros que despreciamos siempre semejantes funestas elucubraciones, aconsejamos a todos «igual desprecio, y hasta nos arrepentimos de habernos ocupado de la del «año 1866 en los cortos momentos que acabamos de pasar para maldecirla!»

Ja volia pit a vint anys encararse aixís ab un gat vell i verinós com Don Ramon Valls. Mes endevant ja veurém com ens hagerem de trobar en moments de efervescencia política. Feta aquesta digressió, anem ara a relatar com de la nostra colla ne va sortir la obra simpática de dolcíssima memoria.

II.—Del Esbart de Vich

Es aqueix un del mes bells recorts de ma vida. En animada conversa estavam els companys a ca'n Puigsech, quan tot d'una se'm va ocorre proposarlos anar a la Font de la Torre Morgadés de bon matí, avisant a n'en Cinto que'l passaríam a buscar a ca'n Tona, masía no molt lluny de la dita

font, hont ell desde'l primer curs de Gramática s'hi estava de estudiant mestre Dit i fet. Sobre unes rebregades y grogues cubertes de pergamí, hi escriguerem un missatge en llenguatje antich y en lloch de segell pendent, hi vaig dibuxarhi un de semblant al del Consistori dels Jochs de Barcelona, que mostrava un arbre amb una arpa, o deya al exergo *Esbart de Vich*. L'arbre volia ser un *desmay*, que n'hi havia un al peu de la fontana, y d'aquí vingué que de la Font de la Torre de Morgadés se'n digués desde aleshores poéticament *La Font del Desmay*. Al sendemà a punta de dia, ja'ns trobarem reunits al Pla de Santa Teresa els primers *esbartistas*, i en arribant a ca'n Tona'ns saludá somrient en Cinto donant a quiscun un clavellet que tots ens posarem al trau de la americana. Era'l dia 19 de Juny de 1867, vigilia de Corpus Christi. Y tot fent vía, l'un al altre'ns preguntavam «¿que portas per llegir?» Ningú semblava haverse preparat; quan al esser al lloch designat per la felibrenca sentada, en Cinto trau de la butxaca un cartipás de lletra menuda, y comença a llegir aquell parlament admirable que als pocs dies donarem a la estampa, y es una de les planes poétiques més belles, més inspirades que s'ha escrit en moderna prosa catalana. Mes bona naixensa y millor bateig no'l podia tenir lo benaurat *Esbart de Vich*. Fou tal l'engrescament, que durant aquell estiu sovintejaren les esbartades y s'estimulá'l concurs dels habituals.

Y veus aquí com jo ho contí l'any 1879, quan fiu la colecció y publiquí'l volum de *La Garba montanyensa. — Recull de poesies del Esbart de Vich*.

»Si anys arrera, estimat lector, en certs dias de estiu haguesses passat a punta de sol pel pla de Santa Teresa de la ciutat de Vich, haurias vist una colla de joves aixerits y ben plantats (mal m'está'l dirho) que no feyan pas cara d'esser habitualment tan matiners. Allí assentats en lo pedris de davant del convent, s'anaven esperant aquells bons camarades, y's donavan alegrament el bon jorn com els aucells al traure'l caparro de sota l'ala; fent qualque amistós retret a algun toca tardá romántich dormilench a qui, després de haver passat les hores de nit fantasiant al clar de la llua, li venia un xich a remá veura sortir el sol pels serrats de Tavertet o per l'afrau de Vilanova.

»La vistosa colla de minyons era l'*Esbart de Vich*, nom apropiat per significar un estol de poetas, o aymadors de la poesia, que en la mes falaguera edat de la vida s'assajavan a volar per les regions del ideal, donant forma poética als sentiments de son cor, simbolisats en la hermosa trilogia que la novella gent trobadoresca ha escrit per devisa en lo penó de la renaixensa literaria de Catalunya.

»Uua volta aplegats, com deia, sortiam tot xano, xano, per la part del solixent y en animada conversa arribavam a la benvolguda masia de ca'n Tona, hont nos esperava en Cinto, qui sense voier passarhi, era el fundador y mestre del *Esbart* y l'ànima de aquelles matinals academies propies de la antiga Arcadia. Era'l lloc de la sentada per demés plasent y fet a posta pels delito-

sos esbarjos de la poesia. Allí assentats, qui damunt l'herba, qui en la mac ça taula de pedra, a la bona de Deu y sense ceremonies acadèmiques, assaboriam la dolçor de les místiques expansions de l'ànima fael, escoltavam les esparses d'un cor enamorat, o remembravam amb entusiasme cada día creixent les glorioses gestes de la patria. Y despres de una estona de conversa franca, en la que amigablement s'escatien les belleses o'ls defectes de les composicions recitades, ab una crítica tota familiar y casulana, may entllegida per la passió ni amarguejada per l'enveja, ens ne tornavam a la ciutat, cantant belles cançons o taratlejant una popular tonada. Si n'era açó de bonicoy y encisador, sols ho sab el cor que encara tot s'esponja y gaudeix al recordar-ho!»

De la influència exercida pel nostre *Esbart* no'n he de parlar jo en aquestes Memories; puix en tots los llibres y tractats que a Espanya y al extranjer s'han publicat sobre'l Renaixement literari de Catalunya, se fa esment ab elogi del «Esbart de Vich» y de la «Escola Vigatana.»

Lo que si'm pertoca es donar aquí la llista dels companys tal com l'hem deixada a perpetuitat grabada en lo pedró monumental que, amb una camperola festa, inaugurarem per celebrar lo cinquantenari, pel Juny de 1917.

JACINTO VERDAGUER

JAUME COLLELL

JOSEPH MASFERRER

MARIAN CAMPÀ

ANTONI DE ESPONA

FRANCESH MASFERRER

MARTÍ GENIS

JOSEPH SALARICH

PERE ANDREU

JOSEPH SERRA

Y CAMPDELACREU

Tals foren los fundadors y més constants concurrents a les matinals felibrejades, y al tramontar lo cinquantenari no'n quedá'n de sobrevivents més que tres: en Genís, en Salarich y un servidor de vostés. Altres n'hi havia que sols assistian de tant en tant, com en Francisco de Febrer y en Joan de Calderó qui era molt aficionat a cantar bons fragments d'ópera italiana. Les cansons catalanes sempre les entonavam en Cinto y jo, que soliam fer *duetos* deliciosos, en l'*Estudiant de Vich* y *Montanyes de Canigó*.

Als primers anys, fins que sobrevingueren les perturbacions de la guerra civil, foren a l'estiu molt freqüents les matinals sessions del *Esbart*; mes tart quan ja començá a florir la nova tanyada representada per lo malaguanyat Camp-Saules y en Lluís Nadal, tinguerem reunions a la tarde, assistinhi amichs forasters com l'Aguiló qui tant aymava als vigatants; essent digna de menció especial la que celebrarem quan al any 1883 jo vaig tornar de llarga

estada a Ro na y en Serra y Campdelacreu hagué realisat lo seu somni d'aurat de visitar el Parthenon. De Grecia ell ne portá un pot de mel del Himeto, y ab excuses de tastarla, ferem una esbartada clássica, llegint versos, con tant impressions romanes y gregues, tot menjant bones llesques de pa moresch dels masovers de la Torre de Morgadés ben untades de mel de la torre de Pindar y de Homer.

Vell com so, encara la sento la dolçor de aquelles hores de poesia viscuda, y anyoro l'ombreta de la *Font del Desmay*, com l'any rava Mossén Cinto tot navegant per l'Atlantich, quan a 15 de Maig de 1875, devant de les Illes Terceres, dictava sa poesia de *La Plana de Vich*, dedicada al *Esbart de sos poetas*, que comença aixís:

*Niuada de calandries, poetas de ma terra.
jo anyoro vostres cántichs d'amor dintre la mar,
avuy que'l Maig aboca ses flors pel pla y lu serra
ay! qui'ns sentis a l'hora del auba refilar*

Pobre rosal

Pobre rosa blanca
qui t'ha vist i et veu,
abans a la branca
semblaves de neu,

pura i delicada
com el cor d'infant
has sigut l'amada,
d'amor inconstant,

papelló que porta
vestit i virolat,
t'has blincat mig morta
quan ell t'ha oblidat.

La vetlla que sola!
del jorn de l'amor,
ningú no consola
ton dol, ¡pobre flor!;

per que l'acollies
el bes passional?
no saps que perdies,
l'encís virginal?

no saps que a vegades
amors son traïdors,
i fan malaurades
les vides millors?

les que am fe sincera
donen el cor seu;
la joia riallera
roseta, és molt breu:

i, en canvi, la pena
que duu el desengany
a la mort ens mena
voltats d'un trist plany.

Vina blanca rosa
màrtir de l'amor,
vina amb mi i reposa
voreta del cor,

tindrà ta agonia
mon bes de pietat;
també em ferí un dia...
l'amor mes ingrát!

M.^a DEL CARME MARCÉ

El país Iluminós

Meridional

(Continuació)

No havia estada ben mirosa la presència de l'excursionista la primera vegada que allí acudí i menys ho fou en la successiva. No podien comprendre els terrassans per quin motiu pujava l'home allí on no hi tenia amors ni interessos; coneguda sa història i el seu tarannà, varen acollir-lo amb tanta d'amorositat com a un membre simpàtic de família.

—Avui sí que li ha anat de fi que no es queda sense missa!

—El senyor rector té de baixar a la plana.

—Ja es revesteix.

En Robert no podia respondre de bufecs que feia.

—Deu haver badat amb la sortida del sol! Com si el veies!

—Sí, sí, entrem, mormolà l'home, empenyent amorós els pagesos que eren, sens dubte, les persones amb qui més enraonava.

El sol hi entrava de ple en la petita capella de la Verge del Remei. L'or vell de l'altar lluïa, com si el brunyís la viva llum matinal. Els ulls se reposaven placèvolament en la barroca ornamentació daurada després d'ésser amaratats de la verda pompa dels boscatges. L'ànima sentia místic refrigeri en la vella ermita enparamentada de relíquies i de promeses, on penetrava el cant dels ocells amb la mateixa amplitud que la garba solar. Una campanella d'una veu subtil vibrava per totes les afraus, i en callar, hom percebia distintament la del rierol qui rebotava per la cinglera.

Robert disfrutava del misticisme desplegat en la bellesa del bosc i, senyaladament, de trobar versemblança entre la seva ànima cenyida a un cercle de limitat voler amb la dels rústecs pagesos avesats a una vida humil, sense ambicions ni enlluernaments, adormida com les aigües de la profunda gorga.

Missa finida, tots eixiren al saplà fronter a l'ermita, bella miranda qui té per fons la plana i per llunyania, la mar.

Robert arribà a conèixer les ànimes allí congregades com el païsatge de que n'era adorador. Tota la llur amor era la peça de terra que molts d'ells havien heretada i que altres amb inaudits afanys havien adquirida. I així com no para de parlar de l'amada l'amador, així sempre de la terra parlaven. Hi havia, d'entre ells, home que no havia vist mai una urbs i altre a qui tot l'or del món no hauria fet solcar la mar que, tots jorns, veien entre faixes de verdor, com un camí de misteri.

—Au, minyons, veniu a la falda d'aquest ric pradell que farem petar la cleca, cridà un jaio d'amable continent,

—Que voleu fer calendaris? Ara pla que fa bo de predir el temps! Quina bella primavera!

—El temps! El temps! Si al mancos no diem res de nou, alguna bella cosa ens portarà En Robert de vila.

—Mestre, no tinc altra cosa al cap que els números que he escrit tota la setmana.

—Fiet de Déu! En números si que no hi entenc gota! Tinc de fer sempre els comptes de la veia!

—D'una amoreta us puc parlar. No veieu quina parella tan galana?

—En bona fe que no hi hauria pas parat ment!

—Senyor Gelart, haurà d'esser el padri de boda.

—De bon grat si m'ho brinden.

—Senyor rector, haurà de tirar-los trona avall.

El senyor rector s'atansava caragolant un cigarret i, somrient, va respondre:

—Em farà molt de pler; però jo voldria poder adobar aquesta ermita que se'ns va enrunant!

El cabrer, de cabellera escarolada, de faç bruna com el cuiro de les antipares que duia, també s'acostà al rotllo amb més desig que l'excursionista prosseguís el seu retrat que no pas de intervenir en la verbagàlia. Deixà a lloure i en bella escampadissa el folc de cabres de les quals part s'apeixava en el ric pradell, part bornejava pels acossaments de mainada joganera.

—El cabrer ja vol veure la seua estampa.

Quan la conversa va esllanguir-se i això fou sens triga, En Robert va treure la cartereta, paper i llapis i prosseguí el dibuix iniciat en la festa passada. El cabrer, de tan seriós com esdevingué, quasi semblà enutjat.

—Si vós agradar, somriu una mica. De tan botit faràs riure.

—Aquest és el xicot de més vena i xiripa! Qui s'havia de pensar que per una pintura fos triat el més lleig de la colla?

Un fris de testes acalades environava el dibuixant. Un sol respir descompassat desequilibrava la garlanda de figures en espectació.

—Refumere! Es ben bé ell! Sembla que parla!

—Fins ara no li veia, i tot de cop m'ha sortit, com si sortís del paper!

Dolç garbuix de felicitacions coronà l'obra. El cabrer va mirar-se amb tremoladissa delectació, igual que rústega donzella en disposar d'un espill. I, no gosant contemplar-se tota l'estona que el cor li clamava, desà en el sarro el preat paper i, com acte de gratitud, oferí a l'amic un vas de llet, recentament munyida que regalimava una escuma ben apetitosa.

La pressa dels quefers produí l'escampall de la bona gent, i durant llarga estona per l'aire puríssim retinyiren llurs veus amb tanta diafanitat com la campanella de l'ermita i les aigües rebotent en la cinglera.

Robert va quedar sol. S'estirà en la prada, com en flonjo llit; aclucava les parpelles per veure en la llisor de l'atzur el perfil dels branquillons i brins de l'alzina que li feia de dosser. Quina pau! Quina dolça calma! Una esquella com un pèndol, ritmava el temps. Ressonà, al lluny, la cançó d'una veu blanca que era sens dubte de la minyona enamorada. Fina i lleugera brisa portava efluvís de flors. Un rossinyol, refiat de la calma, cantà en l'alzina que entalamava el contemplatiu. Robert, en plena delícia del que més amava veïa mirotejar, entre verdor, la mar rutilant.

El diumenge següent es reproduí l'ajust sense alteració ni canvi, en l'ermita de Nostre Senyora del Remei. El temps primaveral tenia les mateixes gales i els homes senzills de cor amostraven igual somriure. Però a terme del precepte religiós notada fou de seguida i per tots ells la preocupació que ent-reyinava l'esguard de Robert.

— Em veieu atra cara avui, no fa? La sort em somriu, però m'és un gran turment. He passat uns dies d'angoixa i de dubte. Si voleu sentir-ho, vos ho explicaré.

Amb més interès que el produït per una contalla encisadora, tots els pagesos, mainada inclosa, feren rodona als peus de l'amic.

— Ja sabeu tots que jo trebaïo en el despatx de la fàbrica més gran de la vila. Vaig entrar-hi per mercè d'uns dels gerents, amic meu, no pels mèrits que pugui tenir. El que tal vegada no sabeu i ara tinc de dir-vos-ho és que només guanyava quaranta duros al mes: vaig entrar-hi guanyant-ne vint i a terme de cada un dels quatre primers anys, al donar-me la propina de Nadal, me pujaven de cinc duros. Havia arribat al màxim del que pot defensar un dependent de comerç de vila i jo n'estava més que content: sense família: no tinc altre despesa que la despesa; no tinc d'anar elegant, no tinc cap vici, així és que del sou n'arreconava un bon bocí. Jo no aspirava a res més. Disfrutava tots els diumenges de poder pujar a muntanya o de passejar per mar contemplant la naturalesa. Jo era del tot feliç i veu's aquí que el dilluns a les nou del matí entrava al despatx amb els ulls plens de la llum clara del diumenge i de les boniqueses dels vostres boscos, quan el gerent principal va cridar-me a son reservat i amb la alegria d'oferir la sort, va dir-me: «Amic Robert, el Consell ha acordat nomenar-vos Gerent de la nova sucursal que anem a instaurar a Londres. Us assigna un sou anual de dugues mil lliures esterlines i el cinc per cent del benefici. El meu esvarament va ser de tal faicó, que el Gerent va prosseguir amb vivesa per ofegar la meua rèplica. «No, no, no us estranyeu gens ni mica. D'aptitud n'hi han molts que en tenen, però el que mes cal avui dia són homes de confiança, i vós la mereixeu tant de la Societat que el vostre nomenament n'és la millor prova.» Jo, replicant, vaig dir que el canvi era tant gros i sobtat que no podia decidir-me immediatament. Ell arguí que no havia de tenir dubtes, puix, la meua mateixa desgràcia de

no tenir família me posava en llibertat de volar vers altres terres com un ocell. Com més rodava el pensament, més dubtes m'assaltaven. Vam convenir en que daria la resposta dos dies després. Era una fortuna l'ofrena, però també era la transplantació de la meua ànima. Jo vaig dir «M'espanta acceptar el càrrec, no he sortit mai de ma terra; tinc por d'enyorar-me, perquè en ma terra hi tinc l'esperit molt lligat». Ell contestà: «Deixeu-vos de sentimentalismes, impropis d'un home solitari com vós. Les portes de la fortuna se us obren. I no sigueu infant. Quedem convinguts.»

MIQUEL ROGER I CROSA

(Continuarà)

Crònica local

Marxaren molts d'obers — en major part dones — al Sud de la França per treballar en les veïmes i alguns tornaren a poc de ser-hi, perquè la feina feta, amb aigua a genolls com si la vinya fos arròs, per conseqüència de les pluges fortes i continuades, era dura i pesada. Hi un escampall de gent que perjudica en gran manera la vida comercial; de joves n'ha marxat un gran vol, uns per anar a la guerra o a la vida de caserna, altres per a trobar a Barcelona una col·locació adequada. De manera que les mosses senten més el desnivell de la vida palamosina que no pas els botiguers. Aquestos se queixen amb raó del descens de venda, però elles es queixen amb més motiu de veure fugir els companys i, per tant, l'amor. A Palamós també te acceptació en l'element femení l'aigua oxigenada; així molts joves han despedit l'estimada, ans de dormir, bruna com una móra i a l'endemà, en despertar-se, com per virtut de miracle, l'han vista rossa com un fil d'or.

A fi de l'últim cèntim de la Caixa Municipal, s'ha acomiadat la brigada. Arranjament de carrers, un poc d'allargament al Passeig i una mota a la riera és quant han realitzat els obrers acollits a la protecció consistorial. També hi haurà un escampall d'aqueixa gent, perquè les fàbriques continuen treballant poquíssim. Dintre el negoci, hi ha hagut recentment una topalia d'interessos entre els qui, per avidar la indústria d'aglomerats necessiten les palies com a primera matèria i els qui les produeixen com a desperdici de la indústria de taps o discs; els primers volen gravar l'exportació del referit article, els segons s'hi oposen fermament, i sembla, que el Govern ha donat satisfacció a aquestos. Constituïnt una ventatja per als obrers, N'Isaac Matas ha reprès el treball de fabricant; per ço, un pito nou ressona, en substitució del de la *Corchera Internacional*. En les terres, qui formaren l'antiga vinya d'En Blanco, En Del Campo hi estableix una granja de bastant importància. Hi ha algunes obres, contrast amb la crisi: la casa Bucknall, Scholtz i Cia construeix un magatzem en el camí vell de St. Joan; En Pere Gutièrrez reforma per complert tot l'interior de la casa de la Catifa on està domiciliada la Sanitat Marítima. Vist que el Govern no es preocupa d'arranjar el mur de contenció del

nostre port, com era de creure que ho fes; tots els representants, polítics es mouen per conseguir la reparació tan necessària. Així la Diputació acordà demanar-ho al Govern; l'Ajuntament féu lo propi i amb l'acord de celebrar una reunió en que figurin Senadors, Diputats i Regidors.

L'expedient de la desviació de l'*Aubi* ha estat visat i acordat per la Comissió Provincial; de manera que toca a son terme.

Afortunadament,enguany, les senyals no són d'aiguats perquè lluu un sol d'istiu que permet encara banyar-se regaladament a qui n'és amador. Han passat dies d'Octubre en que l'aigua del mar era d'una transparència meravellosa. Las castanyeres han sortit trobant encara les tertúlies dels casinos en ple carrer.

La guerra del Marroc ha mogut iniciatives per recollir cabals a favor dels lluitadors. Obrí aquí llista el Cap de Somatén, N'Emili Pagès, aconseguint la collita de 1200 ptes. Les societats del poble es reuniren per celebrar actes amb tal motiu. La Cobla «La Principal» tocà 3 sardanes al Passeig del Port i l'Orfeó «Ocellada» en cantà 3; mentrestant eixerides damisel·les postularen. L'endemà en el Teatre Carmen va donar-se una vetllada de rics elements. Orfeó, Cobla, Teatre per la C.^{ia} d'aficionats del C. Federal, cant per la senyoreta America Pollsboi i concert de guitarra per En Raimund Palet. L'Orfeó interpretà les millors composicions de son nou repertori; els aficionats oferiren *Joguines de fira* d'En Grau Vilà i *Viatje de boda*, distingint-se la Senyoreta Vilaseca i els Senyors Plaja, Quintana i Riera; la senyoreta Pollsboi canta una ària de Mefistòfeles i la Pregària del Tannhäuser, i el guitarrista, senyor Palet, interpretà *Minuet* de F. Sort; *Records de Palma* de J. Vinyas i *Pavana* de Tàrraga. Ambdugues festes produïren 1.111 pessetes. A l'església també ha estat feta captació per als soldats, i alhora pregàries per la felicitat terminació de la guerra.

L'Orfeó *Ocellada* fou contractat a Calonge on rebé generals aplaudiments i acudí també a amenitzar la festa de St. Joan de Palamós, la qual es veié bastant concorreguda.

Es molt de lloar la generositat del pintor En F. Vidal qui en el Cau de la Costa Brava ha començat un curs gratuït de dibuix. Han visitat l'artístic Museu el Pintor En Rafael Segura i l'escultor En Ramir Rocamora. La més benefactora influència de l'entitat és atraure artistes a nostre país, i, per l'èxit del començ i les promeses obtingudes, es pot assegurar que les visites d'artistes seran constants. N'Armand Camós, amb magnimitat de bon patrici, ha cedit al Cau la col·lecció d'objectes bolivians.

El projecte de col·locar al Cap de Planes un pedró commemoratiu de la victòria de Roger de Llúria en el combat de les Formigues, ha recollit l'entusiasta cooperació de Palafrugell i de l'Ateneu Empordanès de Barcelona.

El «Casino La Unión» ha de nomenar conserge, per defunció d'En Ferran Verges (q. a. c. s.)

En Llorenç Vives, s'és traslladat a la Plaça Major.

Moviment del port.

Vaixells entrats durant el mes de Setembre de 1921.

1, Veler, Joven Paquito; 2, veler, El Arrogante; 3, vap., Alvarado, (inglés); 4, veler, Joven Paquito; 5, veler, Anna Maria; 6, veler, Teresa; 7, vap., Cervantes, (inglés); 8, veler, Felix Martí; 9, veler, Teresa; 10, veler, Teresa; 11, vap., Daniel Wibster (n. americà); 12, veler, Mont Sant; 13, veler, Joven Paquito; 14, veler, Teresa; 15, veler, St. Antonio; 16, veler, Michelina Altieri, (italià); 17, veler, El Arrogante; 18, vap., Arama, (inglés); 19, veler, Paulita.—Total 19.

Registre civil

Mes de Setembre

Naixements.—1, Zamora i Paredes.—2, Margarita Ferrer i Mir.—3, Comi i Sarrià.—4, Enric Boadas i Puigmitjà.—5, Lluís i Martinench.—6, Serra i Periaz.—Total 6.

Defuncions.—1, Victoria Calabús i Cargol, 31 anys.—2, Francisca Robert i Pons, 72 anys.—3, Eularia Aballí i Ferrer, 87 anys.—4, Leopold Gafarot i Cama, 34 anys.—5, Esperança Rubau i Puig, 1 any.—6, J. Baptista Piñol i Falcó, 34 anys.—7, Narcisa Cadira Maristany de 77 anys.—Total 7.

Matrimonis.—1, Enric Nungas i Clas amb Teresa Jané i Cadira.—2, Ramon Joan i Pere amb Maria Serrat i Coll.—3, Santiago Vall i Abert amb Dolors Domenech i Domenech.—4, Pere Lluís i Borrás amb Estrella Martinench i Vergeli.—5, Josep Viñeta i Bellapart amb Margarida Dagas i Cajallera.

Tallers Tipogràfics LLORÉNS CASTELLÓ—Palamós,